

D Ü Ő Ü N C E

20/03/2021 tarih ve 31429 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Kadınlara Yönelik Őiddet ve Aile İçi Őiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözlēşmesinin Türkiye Cumhuriyeti Bakımından feshedilmesine ilişkin 19/03/2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının iptali ile bu kararın dayanağı olan 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesinin ve ilgili hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla iptali için itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmesi istenilmektedir.

İç hukukumuzda; milletlerarası andlaşmaların uygun bulunması usulleri Anayasa m.90'da ayrıntılı şekilde düzenlenmiŐ, yasal düzenleme olarak da bir kısım hükümleri mülga edilen 11.06.1963 yürürlük tarihli ve ilk adı "Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğu ve Yayınlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması için Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun" olan ve 09.07.2018 tarihinde yürürlüğe giren 703 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 181. maddesi ile "Bazı Andlaşmaların Yapılması için Cumhurbaşkanı'na Yetki Verilmesi Hakkında Kanun" olarak adı deđiŐtirilen 244 sayılı Kanun ve bunun yanında 15.07.2018 tarihinde yürürlüğe giren 9 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiŐtir.

244 sayılı Kanunun 2. maddesi ile 9 sayılı Kararnamenin 2. maddesi ve Kanunun 3. maddesi ile de Kararnamenin 3. maddesi aynı yönde düzenlemeler içermektedir. 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesi doğrultusunda; fesih ancak Anayasa m.90/2 ve m.90/3'de öngörülen ve Meclis onayına ihtiyaç duyulmayan hallerde mümkün olabilecektir ki, Anayasanın 90/1. maddesi uyarınca yasama organının onayının gerekli olduğu hallerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tasarrufu ile bir uluslararası sözlēşmenin feshinin dayanağı olabilecek karar verilebilir. Kaldı ki çok taraflı sözlēşmelerde fesih değil sözlēşmeden çekilme söz konusudur.

İstanbul Sözlēşmesi; 29 Kasım 2011 tarihli ve 28127 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 24.11.2011 kabul tarihli ve 6251 sayılı Kadınlara Yönelik Őiddet ve Aile İçi Őiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözlēşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile onaylanıp bağlayıcı hale gelmiŐtir.

Bakanlar Kurulu'nun 10.02.2012 tarihli Kararı, açıkça 6251 sayılı İstanbul Sözlēşmesinin Onay Kanununa atıf yapılmak suretiyle 8 Mart 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıŐtır. Anayasa m.90/5 uyarınca; kanun hükümünde sayılan ve usulüne göre yürürlüğe girmiŐ temel hak ve özgürlüklerle ilgili İstanbul Sözlēşmesi korunmalıdır. Anayasaya göre, İstanbul Sözlēşmesinin onaylanması ve tatbikinin durdurulması veya sonlandırılması TBMM kararı ile mümkündür.

15.07.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 9 sayılı Milletlerarası

T.C.

DANIŞTAY

BAŞSAVCILIK

Daire : 10. D

EsasNo : 2021/1628

Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2. ve 3. maddeleri incelendiğinde; "Onaylama ve onaylamanın uygun bulunması" başlıklı Kararnamenin 2. maddesi ile Anayasa m.90 arasında uyum olduğu, "Onaylama" başlıklı 3. maddesinin 3. fıkrasının ilk cümlesinde "Bir milletlerarası andlaşmanın veya Türkiye Cumhuriyetini bağlayan bir milletlerarası andlaşmanın belli hükümlerinin Türkiye Cumhuriyeti bakımından yürürlüğe girdiği, bir milletlerarası andlaşmanın uygulama alanının değiştiği, uygulanmasının durdurulduğu ve sona erdiği tarihler; Cumhurbaşkanı kararı ile tespit olunarak Resmi Gazete'de yayımlanır." hükmüne yer verildiği, hükmün "bir milletlerarası andlaşmanın uygulanmasının durdurulduğu ve sona erdiği tarihlerin, Cumhurbaşkanı kararı ile tespit edilmek suretiyle Resmi Gazete'de yayımlanacağı" yorumu ile İstanbul Sözleşmesinin, Cumhurbaşkanı Kararı ile feshinin hukuka uygun olduğu savunması gündeme getirilebilir.

Esasen bu hüküm; 244 sayılı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının tekrarı olup, yalnızca usuli nitelik taşıyıp, Anayasa m.90 dikkate alınarak TBMM veya Cumhurbaşkanı tarafından tatbiki durdurulan veya sonlandırılan sözleşmelerle ilgili bildirim "Devlet Başkanı" sıfatıyla Cumhurbaşkanınca uluslararası muhataplara iletilmesinden ibarettir. Bundan başka uygulama, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesinin 3. fıkrasının Anayasaya aykırılığını gündeme getirir. Bu hüküm, 1963 yılına ait 244 sayılı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının tekrarıdır. Hangi uluslararası sözleşmenin TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlı olduğu ve hangisinin bağlı olmadığı, Anayasa m.90'nın ilk dört fıkrasında sayılmıştır. TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlı olan sözleşme, onay kanunu olmadan yürürlüğe giremez ve "kanun hükmünde" sayılamaz.

Sözleşmelerin yürürlüğe girmesinde benimsenen yöntem, "usulde paralellik" ilkesi gereğince kaldırılmasında da aynı şekilde uygulanır. TBMM'nin onayına bağlı bir uluslararası sözleşmenin kaldırılması da, yine TBMM'nin tasarrufu ile mümkün olabilir.

Dava konusu Cumhurbaşkanı Kararı ile feshedilen sözleşmenin onaylanmasına ilişkin 6251 sayılı Kanun'un TBMM tarafından yürürlükten kaldırılmamış olması veya dava konusu Cumhurbaşkanı Kararı alınmadan önce sözleşmenin sona erdirilmesinin uygun bulunduğuna ilişkin yeni bir kanun çıkarılmamış olması nedeniyle, dava konusu Cumhurbaşkanı Kararında yetkide ve usulde paralellik ilkesi uyarınca hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu edilen düzenlemenin iptali gerektiği düşünülmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
BAŞSAVCILIK
Daire : 10. D
EsasNo : 2021/1628

AYTAÇ KURT
Danıştay Savcısı

*Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıŐtır.